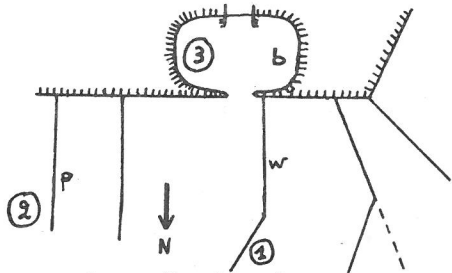

Zaterdag 6 november. Nadat we eerst in het Hollandse (Vlaamse!, red.) wijde landschap verdwaald waren, arriveerden we toch nog stipt om 9 uur aan de kerk te Groede. Enkele hele vroege aankomers stonden er reeds te kleumen van de kou. Toen de groep volledig was vertrokken we met 16 man naar Nieuwe Sluis. Daar aangekomen maakte iemand de opmerking: "patella's en littorina's, meer zul je hier niet vinden". Inderdaad, het strand en de golfbrekers zagen er niet veelbelovend uit. Maar...

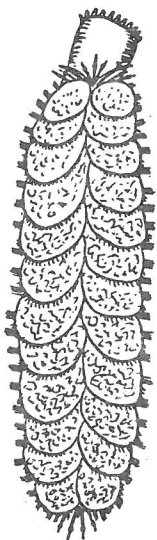
Eerst bezochten we golfbreker 1 (zie schets). Daarop waren vnl. wieren te vinden, die er een mooie zonatie vormden. Iers mos *Chondrus crispus*, een typisch roodwier, bij ons nagenoeg niet voorkomend, groeide er algemeen. Verder Hoorntjeswier *Ceramium rubrum* en *C. deslongchampsii*, Darmwier *Enteromorpha*, Borstelwier *Chaetomorpha*, Rotswier *Cladophora*, Donker Buizenwier *Polysiphonia nigrescens* en het bruinwier gezaagde zeeëik *Fucus*

b: blaaswier met stompe alikruik
 w: wierenzonatie (vnl. wieren)
 p: hoofdzakelijk zeepokken

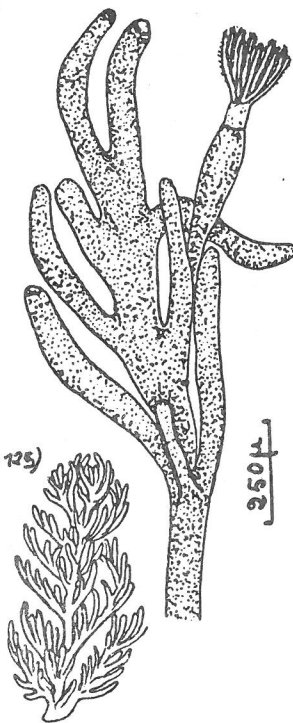
serratus. Op die laatste soort vonden we vrij frekwent de mooie lichtbruine kolonies van het Klein Tandhorenkoraal *Dynamene pumila*, geen koraal maar een hydroïdpoliep. Tussen de wieren zaten zeepissebedden *Idotea*. Een aangespoelde grote steen vertoonde verschillende boorgaten. Na wat peuteren kon uit één ervan een leeg maar vrij vers exemplaar van de Rotsboorder *Hiatella gallicana* tevoorschijn gehaald worden. Opvallend waren verder nog de talrijke lege huizen van de Purperslak *Thais lapillus*. Een levend exemplaar konden we echter niet vinden, ook niet op de andere golfbrekers. Blijkbaar is ook hier (zoals aan onze kust) deze eens zo algemene soort sterk achteruitgegaan. Mogelijke oorzaken zijn misschien de toenemende vervuiling en vooral de aanslibbing waar de Purperslak absoluut niet schijnt tegen te kunnen.

Vervolgens bezochten we golfbreker 2. Hierop veel minder wieren

maar vooral zeepokken. Tussen de losse stenen van deze golfbreker was het aanslibbingsproces erg duidelijk, met op veel plaatsen een min of meer dikke laag fijn slib. Dit wordt wel polydora-slib genoemd, naar de kleine borstelworm *Polydora ciliata* die uit zulk slib zijn kokertje opbouwt. *Polydora* was dan ook algemeen. Deze golfbreker leverde enkele leuke verrassingen op. Vooral onder de stenen krioelde het van een onvermoede rijkdom aan allerlei organismen zodat iedereen naarstig aan het omdraaien ging. Het spreekt vanzelf dat elke steen weer terug werd gelegd. We vonden om te beginnen de Rosse Sterslak *Onchidoris biamellata*, een naaktslak die vooral van zeepokken leeft. René Vanwalleghem, die enkele exemplaren meenam met wat zeepokken, kon dit mooi waarnemen in zijn Noordzee-aquarium. De dieren zetten daar ook hun typische witte legselbanden af. Zeer algemeen was ook het Michelinmannetje *Pycnogonum littorale*, een zeespin die leeft van zeeanemonen. Van de zeeanemonen vonden we verschillende soorten: de Paardenanemoon *Actinia equina*, de Slibanemoon *Sagartia troglodytes*, de Zeeanjelier *Metridium senile* en mogelijks het Golfbrekeranemoontje *Diadumea cincta*. Onder de stenen voorts talrijke krabben: jonge Strandkrabben *Carcinus maenas*, enkele Noordzeekrabben *Cancer pagurus*, veel Porceleinkrabbetjes *Porcellana longicornis*, naast enkele Harige Porceleinkrabbetjes *Porcellana platycheles*. Verder borstelwormen of polychaeten als de Geschubde Zeerups *Lepidonotus squamatus* (linksboven), die algemeen was. Deze zeerups lijkt erg op de Gladschubbige zeerups *Harmothoë imbricata* maar heeft echter 12 paar rugschilden, de Gladschubbige 15 paar. Een merkwaardige worm waarvan we regelmatig exemplaren aantreffen in het slib onder de stenen was *Amphitrite johnstoni*, met opvallende rode kieuwen en lange tentakels. (afb. p. 125)

We zagen ook mooie kolonies van de mosdier-tjes *Anguinella palmata* Slangcelpoliep (hieraan) en *Bicellariella ciliata* Haarcelpoliep (afb. volgende blz.). De eerste soort heeft donkere boomvormig vertakte kolonies, de andere vormt iets kleinere witte kolonies. Eenmaal vonden we een Botervisje *Pholis gunellus*

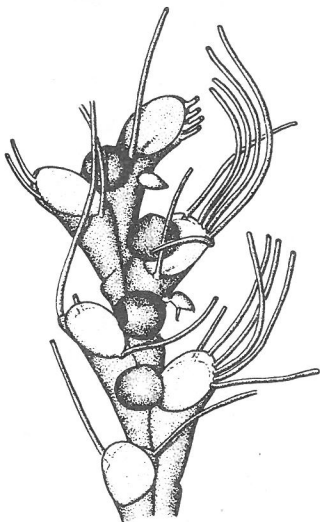

dat zich onder een steen weggestopt had. Op de stenen groeiden hier en daar Broodspozzen *Halichondria panicea* en de Gorgelpijp-
poliep *Tubularia lamyra*. Een andere soort met grovere buisjes
Tubularia indivisa vonden we aangespoeld.

Van de schelpen vonden we naast lege huis-
jes van de Purperslak, veel Muiltjes *Crepidu-
la fornicata*, voornamelijk losse exemplaren
onder de stenen. Tussen de byssusdraden van
de Mossels *Mytilus edulis* zaten enkele juve-
niele Tapijtschelpen *Venerupis pullastra*. En
natuurlijk waren er de Alikruikken. We vonden
drie soorten: de Gewone *Littorina littorea*, de Ruwe *L. saxatilis*,
voornamelijk in spleten hoog op de dijk, en de Stompe Alikruik *L.
obtusata*. Deze laatste vooral in het baaitje (3 op de schets),
tussen blaaswier *Fucus vesiculosus*. Maar Schaalhorens *Patella vul-
gata* bleven onvindbaar, alhoewel de persoon die beweerde dat ze er
wel zaten ons allemaal op een rij liet lopen om zo de dijk af te
zoeken. Niettemin vonden we in Nieuwe Sluis toch een aantal orga-
nismen die bij ons zelden of nooit te vinden zijn.

's Middags verkenden wij dan de brakke krekken in die buurt.
M. Espeel die deze middag de leiding op zich ging nemen was er
niet. Hij was druk bezig vader te worden. Hierbij geven wij hem
onze gelukwensen.

Aan ons eerste monsterpunt, een rustige gracht
vonden we een wriemelende massa aasgarnalen
Neomysis integer. Bij de tweede stopplaats
vonden wij tussen het riet waterkevers en wa-
terwantsen en de Brakwatersteurgarnaal *Palae-
monetes varians*. Wij ontdekten er ook het Jen-
kins Brakwaterhorentje *Potamopyrgus jenkinsi*
en de Bronslak *Physa fontinalis* en enkele ande-
re slakkesoorten. In de laatste plas leefden
heel wat Opgezwollen Wadslakjes *Hydrobia stag-
norum* tussen de begroeiing.

Deze uitstap naar Zeeuws-Vlaanderen was
dus erg interessant.

Lobelialaan 5
8400 Oostende